

1995'in İLK YARISINDA DÜNYA PAMUK, İPLİK VE TEKSTİL PAZARLARINDA DURUM

Fusun Göçtürk
Testil Mühendisi

1995 yılına ABD pamuğu ticaretten aslan payını alarak girdi. ABD Tarım Bakanlığı 1994/95 ürünü pamuğu, 19.727.900 balya olarak açıkladı ve tekstil ile hazır giyim ithalatlarında bu dönemde % 9'dan fazla bir artış olduğunu belirledi. Tarım Bakanlığı'ndan alınan raporlara göre ham pamuk tüketiminde de % 8,5'luk bir artış kaydedildi. 1994/95 döneminde 342.000 balya Amerikan Pima üretildi ve 350.000 balya civarında ihracat gerçekleştirildi. ABD Ticaret Bakanlığı, uzun yıllardır ilk kez hazır giyim tüketici fiyatlarının 1994 yılında düştüğünü açıkladı. 1995/96 sezonunun ilk yarısında uluslararası pazarlarda ABD pamukları bir hayli ilgi gördü. Başta Güney Teksas ürünü olmak üzere tüm ABD Pamuk çeşitleri özellikle Uzak Doğu pazarlarında bu ilgiyi sürdürüyorlar. Yıla fiyat bakımından oldukça iyi giren Upland pamuğunda Mayıs ayında bir düşme trendi başladı. Yetkililer 1995/96 döneminde Pima ekim bölgelerinde geçmiş yıllara göre artış olacağını belirtiyorlar.

Japonya bu döneme Japon tekstil sektörünü de kötü bir şekilde etkileyen deprem felaketi ile girdi. Mart ayında depremin sonuçları her sektörde genel bir ekonomik durgunluğun başgöstermesine neden oldu. Önümüzdeki dönem için gerekli önlemleri almaya çalışan Japonya, Pakistan ipliğine anti-damping vergisi uygulama girişimleri ile Mayıs ayında gündemden düşmedi.

1994 yılında Çin'in 500.000 ton pamuk ithal ettiği ve 1994/95 lint veriminin de 4.251.000 ton civarında olduğu açıklandı. Ancak bu dönemde Çin'den yapılan yüklemelerde % 3 kadar bir düşüş kaydedildi. Ocak ayı sonunda devlet 2.890.000 ton pamuk ürettiğini açıkladı. Çin Tarım Bakanlığı 1995/96 sezonunda 4.500.000 tonluk lint verimi hedeflendiğini ve ekili alanların da 600.000 hektara çıkarılacağını açıkladı.

Nisan ayı sonlarında tüm Uzak Doğu Tekstil pazarlarında yılın geri kalan dönemi için karamsarlık başladı. Endonezya'da iplik fiyatları

giderek düşerken Tayland hazır giyim pazarında durgunluk başgösterdi. Tayvan'ın tüm tekstil sektörlerinden de karamsarlık raporları alındı ve Mayıs sonunda iplik fiyatları ani bir düşüş trendine girdi. Ham pamuk ve iplik fiyatlarındaki bu genel düşüş bazı fabrikaların üretimlerini azaltmalarına neden oldu. Hong Kong tekstil endüstrisindeki bazı fabrikalar tümüyle kapatılma kararı aldı. Güney Kore'de de aynı nedenlerden ötürü iplik ve tekstil ticaretindeki durgunluğun önümüzdeki aylarda iplik toptan alımları ile aşılabileceği umut ediliyor.

Hindistan 1994/95 döneminde 13.200.000 balya pamuk ürettiğini ve 600.000/650.000 balya ithal pamuk alımı gerçekleştirdiğini açıkladı. Şubat ayında ihracat tavanı 1.000.000 tondan 750.000 tona düşürülürken 40 Ne ve daha büyük numaraları kapsayan kota dışı kategoriler genişletildi. Mayıs ayında yerel pamuk fiyatlarının düşmesine rağmen yerli ürün teslimlerinin hızlanması ve lint veriminin yükselmesi Hindistanın ihracat pazarına daha güçlü geri dönme olasılığını artırdı.

Pakistan 1994/95 ürünü pamuk ihracat tescillerini 274.731 balya ve ithalatlarını ise 253.300 balya olarak açıkladı. Şubat ayı başlarında ihracat vergisinin kaldırılma çalışmaları başlatıldı ancak henüz kesin bir sonuca varılmadı. Razaman ayı ticaret aktivitesini yavaşlatınca stoklarda bir yığılma oldu ve sonucunda pamuk fiyatları düştü. Pakistan'ın Nisan ayına kadar bu sezon için gerçekleştirdiği ihracat tescilleri 200.000 balyayı aşmış durumdadır. 1995/96 dönemindeki ihracatlarda yetkililer çarpıcı bir artış beklemektedirler.

Meksika'da yılın başında yapılan tahminlere göre 1995/96 döneminde pamuk üretiminin 1.000.000 balyaya ulaşması bekleniyor. Ancak Mayıs ayında ürünlerdeki verim beklentileri düşüş gösterince pamuk fiyatlarında bir artış ortaya çıktı. Şubat ayında ise ülkeden yapılan yüklemeler % 31'lik bir düşüş gösterdi. Mart ayında hükümetin çiftçilere pamuk yetiştirme teşvik

kredisi dağıtması ve verim beklentileri düşse de ürünün hızlı olgunlaşması nedeniyle Meksika pamuğunun bu sezon karlı ABD pazarına akın yapması bekleniyor.

Arjantin 1995/96 ürününde rekor bir lint verimi hedefliyor. Bölgedeki ticareti yeniden canlandırabileceği umut edilen 10 Mart'ta Brezilya'da düzenlenen FENATEC ticaret fuarı beklenen aktiviteyi sağlayamadı. Brezilya'dan alınan resmi raporlara göre Nisan ayına kadar yapılan pamuk ihracatları 15.000 tona ulaştı.

Orta Doğu ülkelerinden Sudan 1994/95 ürününe 500.000 balya olarak belirledi. Suriye 1995/96 sezonunda 650.000 ton kütlü pamuk verimi beklenen 210.000 hektarlık alana pamuk ekimi yapılmasını kararlaştırdı. İsrail bu sezon ürünü için en az 25.000 hektarlık ekim alanı planlıyor. Mısır ise geçen yıla oranla ekim alanlarında % 10 artış hedefliyor.

Orta Asya Cumhuriyetlerinden Tacikistan 1995/96 sezonunda 750.000 ton kütlü pamuk üretimi hedeflerken Kazakistan da Mayıs sonuna kadar 108.000 hektarlık alanda pamuk ekimi gerçekleştirdi. Yılın başında oldukça az teklif alan Orta Asya pamukları Şubat ayı sonundan itibaren beklenenin üzerinde rağbet görmeyi sürdürüyor.

Mart ayında, Avrupa Komisyonu Avrupa Birliği'nin pamuk destekleme anlaşmalarının reform önerilerini sonuçlandırınca, Avrupa pazarları hareketlenmeye başladı. İplik üretimindeki düşüş hemen hemen tüm Avrupa iplik fabrikalarında endişe yarattı. Yılın başında Markın güçlenmesi AB'ne olan iplik ve tekstil ihracatlarını arttırdı. Mart ayında dolarda yaşanan düşüş pamuk fiyatlarını da düşürdü fakat yine de iplikçilere az da olsa bir kazanç getirdi. İspanya ve Portekiz'deki devalüasyonların yanısıra güçlenen Mark, Güney Avrupalı tekstil ürünlerinin lehine rekabetçi bir avantaj sağladı. Tekstil pazarlarındaki genel durgunluk Avrupalı dokumacı ve örmecilerin satınalma güvenini azalttı. Mayıs sonlarına doğru tüm Avrupa tekstil pazarlarından kötümser raporlar gelmeye başladı. Bazı fabrikalar likitide sağlamak ve borçlarını güvence altına almak için pamuk ipliğini zararına üretip satma yoluna giderken Fransa ve İtalya'da fabrikaların çalışma saatleri azaltıldı. Bu arada Fransa Ekonomi Bakanı frankın güçlendirilmesi için çalışmaların başlatıldığını açıkladı.

İspanya'da süregelen kuraklık, hava koşulları iyiye gitmediği takdirde 1995/96 ürününe oldukça zarar verecek görünüyor.

Dünya fiyatlarını yönlendiren New York borsası, 1996 yılına sabit fiyatlarla girmesine karşın Şubat ayından itibaren dalgalanmalar geçirerek düşüş trendine girdi. Borsadaki işlemler daha çok yakın vadeli kontratları kapsadı. Uzak vadeli yüklemeler için işlem hacmi oldukça kısıtlı kaldı. Mayıs ayında yetkililer borsanın günlük ticaret limitlerini arttırma kararı aldılar. Sampin borsasında ise Mart ayında başlayan düşme trendi henüz önlenemedi.

Uluslararası pazarlarda artan ham pamuk maliyetleri ile çeşitli kategorilerdeki iplik fiyatları arasındaki fark giderek açıldı. İplik fiyatlarına istenilen düzeylerde yansıtılmayan ham pamuk maliyet artışları nedeniyle fabrikaların üretim düzeylerini korumaları tehlikeye girdi. İplik pazarlarında bir gelişme olmazsa ve ham pamuk ödeme bedellerinde kolaylık sağlanmaz ise finansal açıdan güçsüz ve küçük ölçekli fabrikalar pazardaki yerlerini kaybedeceklerdir.

Ülkemizde ise tekstil sektörü için yılın en önemli olayı 1 Ocak 1996'da yürürlüğe girecek olan Gümrük Birliği Anlaşmasının Mart ayında Brüksel'de imzalanması oldu. Bu anlaşmayla Avrupa tekstil sanayinin Türkiye'yi yalnızca geleneksel bir tehdit olarak değil aynı zamanda yeni ihracat ve yatırım fırsatları olarak kabul edip etmeyeceğini zaman gösterecektir. Anlaşmanın imzalanmasının ardından ülkemiz tekstil sektörü 1 Ocak 1994'ten beri pamukta kilo başına 60 cent ödenen gümrük vergisinin kaldırılması için hükümete baskıları arttırdı. Ancak Ankara konu hakkındaki görüşlerine bir açıklık getirmedi.

Yıla oldukça rutin giren pamuk ticaretinde son günlerde bir canlanma görülmektedir. İplikçiler ithal pamuklarda daha çok ABD olmak üzere az miktarda da Yunan pamuklarını tercih ediyorlar. Uzun bir aradan sonra da Orta Asya pamukları Türk pazarına girdi.

Yılın başlarında ithal pamuk alımları İzmir ve Adana borsalarında fiyatları düşürdü. Ocak ayında İzmir Pamuk Borsası'nda 103.500/104.000 TL/kg. civarında işlem gören Standart I Nisan sonunda 114.000/115.000 TL/kg.'a kadar geçici bir yükselme göstererek, 1994/95 ürünü satılmamış pamuk stokları birikince

Mayıs'ta 108.000 TL/kg.'a düştü. Şubat ayına 82.500 TL/kg dolaylarında giren Adana Standart I Mart sonuna doğru 95.000 TL/kg'a yükselmesine karşın stok birikimleri nedeniyle Mayıs'ta 92.000 TL/kg. dan işlem gördü.

Ulusal Pamuk Danışma Komitesi Kasım ayındaki toplantısında üreticilere 1995/96 ürünü için 665.000 hektarlık bir ekim alanı önermişti. Gerek Ege, Çukurova, Güneydoğu ve

Antalya pamuk yetiştirme bölgelerinden alınan raporlar, gerekse bu sezon fiyatların uluslararası paritelere yaklaşma eğilimi göstermesi nedeniyle Ulusal Komite ekim alanları için önermiş olduğu rakamları değiştirdi (Tablo I). Adana Pamuk Borsası da ürün gelişiminin oldukça iyi gitmesine dayanarak 1995/96 için ekilecek alan ve üretim tahminlerini arttırdı (Tablo II).

**Tablo I. ULUSAL PAMUK DANIŞMA KOMİTESİ
1995/96 Ürünü Üretim Tahminleri**

Bölge	Alan (hektar)	Üretim (ton)
Çukurova	253.133	261.666
Güneydoğu	187.972	208.577
Ege	264.359	299.297
Antalya	30.000	34.200
TOPLAM	735.464	803.740

**Tablo II. ADANA PAMUK BORSASI
Üretim Tahminleri
1994/95**

	Alan (hektar)	Üretim (ton)
Çukurova	169.106	179.840
Güneydoğu	159.786	164.376
TOPLAM	328.892	344.016
1995/96		
	Alan (hektar)	Üretim (ton)
Çukurova	253.133	261.666
Güneydoğu	183.513	205.852
TOPLAM	436.646	467.518

Ege Bölgesi Pamuk Danışma Komitesinin Mayıs ayında yapılan toplantısından alınan raporlara göre 1995/96 döneminde bölgedeki pamuk üretimi geçen sezona oranla artış gösterecektir (Tablo III).

Tablo III. EGE BÖLGESİ PAMUK DANIŞMA KOMİTESİ

1994/95 Ürünü	Miktar (ton)
Bakiye	44.725
Üretim	284.569
Toplam Arz	308.844
Tüketim	280.000
1995/96 Ürünü	
Bakiye	28.844
Üretim	299.297
Toplam Arz	328.141

Ulusal Pamuk Danışma Komitesi'nin Mayıs sonundaki toplantısında yapılan 1994/95 sezonunun istatistiksel değerlendirmesi, üreticilerin yılın ilk yarısında gerçekleştirdikleri ihracat, ekinler ve üretim göz önünde bulundurularak önümüzdeki dönemden kazançlı çıkacaklarını göstermektedir (Tablo IV).

Tablo IV. ULUSAL PAMUK DANIŞMA KOMİTESİ
1994/95 Ürünü Arz ve Talep Tahminleri

Bölge	İlk Stok	Üretim	İthalat	Toplam Arz	Tüketim	İthalat	İthalat
Çukurova							
Güneydoğu	36.280	344.017		380.297	350.000		30.297
Ege	44.275	264.569		308.844	280.000		28.844
Antalya	3.500	19.700		23.200	20.000		3.200
Toplam	84.055	628.276	230.000	712.341	650.000		62.341
İthalat	40.164	-		270.164	150.000	2.000	118.164
Genel toplam	124.219	628.276	230.000	982.505	800.000	2.000	180.505

1994/95'te Ham Pamuk ve İplik İhracatları

Ham pamuk	47.106 ton (33.925 tonu AB'ne)
Pamuk ipliği	86.802 ton (40.379 tonu AB'ne)

Ham pamuk fiyatlarının durumunu yılın geri kalan döneminde fabrikaların tüketeceği miktarlar belirleyecektir. İplik pazarının süregelen zayıflığı ve stokların birikimi uluslararası pazarlarda ticari güvensizlik oluşturmaktadır. Dünya çapında tekstil piyasalarında ekonomik canlanma ve buna bağlı olarak tekstil taleplerinde artışlar olmadıkça uluslararası pazarların şu anki durumu pek bir değişim göstermeyecektir.

KAYNAKLAR

- Cotton Outlook Vol 73, No 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21
- Adana Pamuk Borsası 1995 Mart, Nisan, Mayıs Raporları
- İzmir Pamuk Borsası 1995 Nisan, Mayıs Raporları
- Ulusal Pamuk Danışma Komitesi 1995 Mayıs Raporu
- Ege Bölgesi Pamuk Danışma Komitesi 1995 Mayıs Raporu